

najdel, de se naj več in naj strašnejših hudobij v pijanosti zgodi. Pijanc nedolžno ženo preteple, in je svojih otrok naj grozovitneji kervolog. „Kdor pa za svoje ljudi, posebno za domače skerbí nima, on je vero zatajil, in je hujši od nevernika“, uči sv. Pavl.

7. Žganje ljudi v šlezje hude navade zakuje, in jih po vglajeni cesti v pogubljenje peljá. Resničen je pregovor: Pijanc se preoberne, kedar se v jamo zverne, de ga pokoplejo. Naj več žganopivcov nagle smerti vmerje, alj pa za plotam v kaki luži brez svetih zakramentov konec vzame. Take pijance sveta cerkev po katolško pokopati prepové, in sv. Pavl pravi, de noben pijanc v nebeško kraljestvo ne pojde. In naj si ravno dober Bog mnogoterega pijanca na bolno postel položi, in mu dolgo bolezin pošle, pijanc se tudi na smertni posteli ne poboljša; on prižgan pekel v sebi ima, ki poprej ne vgasne, dokler večer ogenj na unem svetu njemu goreti ne začne. Ako usmiljeni Bog pijancu zopet zdravje da, pijanc pije, kakor poprej, in še huje; žganje ima za svojega Boga, kteremu premoženje, poštenje, zdravje, življenje in tudi dušo predá. Kako bi bil tak človek izveličan? (Konec sledí.)

Pravoznanske pisma.

7. pismo.

Javnost ali očitnost pravde v razločku skrivne obravnave ima to pomembo, da se poglavitna obravnava z naznanilom razsodbe ne godí pri zapertih durih sodnice, ampak da sleherni smé poslušat priti, ako ni predmet pravde tak, da sramožljivost in blagodevnost žali in tedaj pravda takrat ne mora očitna biti.

Pri skrivni obravnavi je sodnica vsacimu zaperta; od začetka do konca so le sodniki pričujoči.

Vsaki vladi gré želeti, da njeni državljani, ki imajo redovno po postavah živeti in jo spodobno spoštovati, naj že bojo na višji ali nižji stopnji omike, se zavejo tega, da so kazenske postave tako modro osnovane, da noben nedolžen kazni ne zapade, pa tudi noben kriv ji ne uide. Ta zavést povzdigne veličastvo postave in sodnije, in oživi zaupanje in pravočutje v sercu ljudstva, ker ne zvé le samo to, da je hudodelec obsojen, ampak mu tudi očitne postanejo vse dogodbe in dokazi, na ktere se opira razsodba. Po ti poti se širijo zauméní ali zapopadki: kaj je postava in kaj je pravo, tudi med neomikano ljudstvo, kterimu so ti zauméní sila potrebni; zakaj očitna obsodba je živa šola, ki ljudstvo uči: kaj je zapovedano, kaj je prepovedano, in kaj so gotovi nasledki prestopka postave. V očitnih obravnavah se ljudstvu resni blagovedni nauki pridigovajo, da krivični kazni ne uide, da laž in prekanjenost nič ne premorete zoper moč resnice in zoper dušno orodje tistih, kterim je naloga dana, resnico odkriti, — da nar bolj skrite reči so dostikrat mutaste priče hudodelstva in tožnice krivičnega, in da resnici je vkljub vsim overam poslednjič vunder le zmaga gotova.

Nedolžnemu je javna pravda velika tolažba, ako stojí opravičen pred sodniki in pred svetom, kakor je nasproti krivičnemu, ki še ni ob vso sramožljivost prišel, kazni in svaritev, se drugikrat varovati pregrehe.

Tudi je javnost pravde sodnikom in državnim pravdnikom, kakor tudi zagovornikom nov nagib vestnega spolnovanja vsih svojih dolžnost, ker je gotovo vsak želje navdan, občno spoštovanje si vedno ohraniti.

Javnosti se vunder pri vsem tem marsikaj očituje, na priliko, da kazenska obravnava postane golo gledišče in zijališe radovednim postopačem, — da je učilnica slabe obnaše in spodbada k hudodelstvu, učilnica zvijač in laží itd.

Ako se pa ti ugovori na tanjko pretresejo, se vunder očitno pokaže, da je pri vsem tem veliko več blagovednega (moralnega) dobička, kot škode, ako se vse to dobro prevdari, kar smo gori v hvalo očitne obravnave rekli.

Res je scer, da se zlasti v večih mestih ne manjka tacihi ljudi, ki zgol zijale prodajajo pri očitnih obravnavah in jih celò nektore ženske obiskujejo nar več iz tega namena, lišp svoje obleke na beli dan nosit, čeravno se od druge strani tudi pri ženstvu ne da tajiti, da marsiktera sperviga gola zijalka je slišaje tek pravde včasih tako presunjena njene visoke pomembe bila, da ne zapustí brez nauka sodnice.

Kdor pravi, da je očitna obravnava učilnica hudodelstev, ne pomisli, da tudi skrivne obravnave o tacihi hudodelstvih, za ktere je občinstvu zlo mar, ne zabranijo, da bi se domá in v kerčmah, pred cerkvijo in pri shodih ne pretresovole take dogodbe noter do zadnje niti, in da so taki pomenki še mnogokrat huji učilnice hudodelstev, kakor očitne obravnave, pri kterih se laží vedno zoperstavlja resnica, krivici pa pravica.

Kar razžaljenje sramožljivosti vtiče, se po postavi temu v okom pride, da take obravnave niso očitne, in sploh zveden predsednik vse tako vodi, da se zatare, kar je pohujšljivega.

Pravijo tudi, da je omejenje javnosti za pravo izobraženje zagovornikov koristno, ker se po tem zagovornik ne more zanašati na blišče govore in prazne ali zvijačne besede, s kterimi se pravočutje poslušavcev pokvari in ljudstvo pohujša. Ali gotovo je, da take prazne govorice bo zagovornik sam opustil, kadar bo zatoženca zagovarjal ne pred porotniki, ki v pravoznanskih rečéh niso zvedeni, ampak pred zboram zvedenih sodnikov, pred kterimi s takimi publicami nič ne opravi.

Po cesarskim patentu od 31. grudna 1851 je pri nas po overženih porotah javnost kazenske pravde le omejena na pričujočnost sodnikov, državnih pravdnikov, višjih vradnikov politiških in oblastnij za varnost, javnih učencov pravoslovskih vednost in tistih, ki so bili po prestopku postave razžaljeni ali poškodovani; razun teh se zamore po dovoljenji predsednika obravnave, ali če zatoženec zato prosi in predsednik dovoli, nekoliko odrašenih mož, kterim je po njih poklicu ali službi za kazensko ravnavo resnično mar, k takim obravnavam pripustiti, tode nikdar čez 20, na Dunaj ne čez 30. Tudi zatoženc ima pravico 5 zaupnih mož k obravnavi pozvati.

Novičar iz slovanskih krajev.

Iz Celja. J. Š. Naše prijazno mestice se je od nekaj let precej povikšalo in olepšalo. Več novih pohištev je bilo sozidanih, marsikaka nova lepa naprava vpeljana. Pa tudi potrebno ni bilo pozabljeno. Že davnej smo želeli kopališe dobiti, da bi se mogli u topli vodi kopati. Tej želji Celjanov je vstregel tukajšni umni in marljivi tesarski mojster, gosp. Šmidt. Sozidal je pripravno poslopje, prijetno od zunaj in pripravno od znotraj, ktero zapopade več stanic s kopelnicami, obilno previdenih z vsim, česar se pri kopanju potrebuje. Postrežba je dobra in pazljiva, cena niska, toraj gré upati, da se bojo tako koristne naprave Celjani pogostoma posluževali, ker kopanje je za zdravje človeka veliko večí pripomoček, kakor marsikdo misli, ki ne vé, da je koža življenja našiga jako imeniten hlapón.

Iz Vodiške fare na Gorenskem 2. aprila. Kaj bomo počeli, ker nam oginj ne prijenja, in nas že 3 leta vse skozi obiskuje? Preteklo nedeljo zvečer ob 9. uri je že spet v Bukovci ena hiša, včerej popoldne ob 3. pa, ko je ravno zlo jug pihal, v Polji 15 hiš